

ת"פ 59030/12/20 - מדינת ישראל - משרד החקלאות נגד עפר אבי דב

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"פ 59030-12-20 מדינת ישראל נ' אבי דב
תיק חיצוני:

בפני כבוד השופטת, סגנית הנשיא נועה חקלאי
מאשימה מדינת ישראל - משרד החקלאות
נגד
נאשם עפר אבי דב

החלטה

האם מרגע שהוגשה בקשה להישפט בגין עבירה מנהלית מסוג חטא קיימת מגבלת זמן כלשהי להגשת כתב האישום ומהי אותה מגבלת זמן?

1. בפני בקשת הנאשם לביטול כתב האישום.
2. כנגד הנאשם הוגש כתב אישום המייחס לו עבירה של דיג באמצעות רשת ללא רישיון, בניגוד לסעיף 3(4) ביחד עם 10(1) לפקודת הדיג, 1937.
- על פי עובדות כתב האישום ביום 26.7.19 עסק הנאשם בדיג באמצעות רשת דיג המחוברת לחכה, וזאת מבלי שהיה בידיו רישיון לכך ובניגוד לתנאי רישיון הדיג שיש ברשותו.
3. הנאשם, הגיש לבית המשפט תגובה מפורטת בכתב לכתב האישום. בתגובתו כפר במיוחס לו ועתר לביטול כתב האישום.
- הנאשם טען להתיישנות, שכן עסקינן בעבירה מסוג חטא וכתב האישום הוגש בחלוף שנה מרגע שביקש להישפט.
- הנאשם טען כי כתב האישום אינו מגלה עבירה שכן לדבריו דיג עם חכה מהחוף אינו מצריך רישיון דיג. לדבריו רישיונות דיג נדרשים וגם ניתנים כשעסקינן ברשתות ענק, ולא כאשר מדובר ברשת קטנטנה בקוטר של 20 ס"מ.
- לדבריו, במועד האירוע השתמש בחכה כאשר בקצה החכה היתה מחוברת רשת קטנה בקוטר של 20 ס"מ ובתוכה הונח הפיתיון, זאת במקום לחבר את הפיתיון על קרס.
- הנאשם טען כי הדיג שביצע אינו סותר את תנאי רישיון הדיג שברשותו שכן אמנם הוא מחזיק רישיון דיג אישי לדיג

ספורטיבי עם חכה מכלי שיט, אך אין בתנאי הרישיון כל איסור לדוג בחכה מהחוף, דיג אשר אינו מצריך רישיון.

הנאשם טען שהדוח ניתן לו אך בשל התנכלות של הפקח, זאת לדבריו מאחר שבמפגש הראשון שלו עם הפקח הלין הנאשם בפני הפקח על כך שהפקח חיטט בתיקו ומאז לדבריו הפקח מתנכל לו.

הנאשם הלין על כך שכתב האישום הוגש בבאר שבע על אף שהעבירה בוצעה באילת, הנאשם מתגורר באילת וכך גם עד התביעה.

לאור כל המתואר ביקש הנאשם שכתב האישום יבוטל מחמת התיישנות, מחמת הגנה מן הצדק בהעדר עבירה ומשום שמדובר בזוטי דברים.

4. המאשימה בתגובתה טענה כי לא חלה התיישנות שכן הקנס הוטל בתוך 3 חודשים ממועד ביצוע העבירה והטלת הקנס עוצרת את מירוץ ההתיישנות.

לשיטת המאשימה מרגע שהנאשם ביקש להישפט אין מגבלת באשר למועד הגשת כתב האישום ובלבד שתפעל לקידום התיק בשקידה סבירה, כפי שעשתה במקרה דנן, בפרט על רקע כח האדם המצומצם העומד לרשותה.

המאשימה טענה שכתב האישום כן מגלה עבירה, שכן נאסר הדיג באמצעות רשת, כל רשת בכל גודל, אלא אם השימוש ברשת הותר ברישיון.

המאשימה הדגישה כי התקנת אמצעי דיג אסור על חכה, לא הופכת את האמצעי האסור למותר.

המאשימה שללה טענת התנכלות או התעמרות וטענה שהגשת כתבי האישום בבית משפט השלום בבאר שבע ולא בבית משפט השלום באילת נעשית בתאום עם נשיאי בתי המשפט, משיקולים מערכתיים. המאשימה הציגה פסיקה רלוונטית.

לאור כל המתואר ביקשה המאשימה לדחות את בקשתו של הנאשם לבטל את כתב האישום ועתרה לחייבו להשיב לאשמה.

5. לאחר ששקלתי את טיעוני הצדדים, לרבות את טיעוניה המשלימים של המאשימה שהוגשו לאחר שנדרשה על ידי להבהרות בנוגע לטענת ההתיישנות, **מצאתי כי דינו של כתב האישום להתבטל, בשל הזמן הרב שחלף מהמועד בו הוגשה הבקשה להישפט ועד להגשת כתב האישום** -ועל כך ארחיב בהמשך.

6. בשל תוצאה זו, מצאתי להתייחס בקצרה בלבד ליתר הטענות שנטענו על ידי הנאשם ואומר כי אין בהן כדי להביא לביטול כתב האישום בשלב זה של הדיון.

7. באשר טענה שכתב האישום לא מגלה עבירה:

עסקינן בטענה שמצריכה בירור עובדתי ומשפטי.

מרגע שהנאשם דג באמצעות רשת, ומרגע שהחוק קובע כי דיג באמצעות רשת דרוש רישיון, הרי שעסקינן בשאלה עובדתית ומשפטית האם רשת מהסוג בה השתמש, בגודל בו השתמש, כשהיא מחוברת לחכה, כשהדיג נעשה מהחוף דרוש רישיון או נכנס לגדר הפטור הקבוע בחוק.

שאלות אלו מצריכות דיון ולא ניתן להכריע בהן כטענה מקדמית, ללא בירור מעמיק.

8. באשר לטענת ההתנכלות מצד הפקח:

טענה זו לא עולה מעובדות כתב האישום, ולא ניתן להכריע בטענה זו מבלי לשמוע את העדויות בתיק. על כן גם טענה זו אינה מתאימה להכרעה בשלב זה של הדיון.

9. בכל הנוגע להגשת כתב האישום בבאר שבע ולא באילת:

בעניין זה מקובלת עלי לחלוטין עמדת המאשימה: הדבר נעוץ בשיקולים מערכתיים, ובתיאום עם נשיאי בתי המשפט.

אילת שייכת למחוז דרום, ולבית המשפט בבאר שבע קיימת הסמכות המקומית לדון גם בעבירות שמבוצעות באילת.

שיקולים מערכתיים בנסיבות דומות הוכרו ואף אושרו בעבר לרבות בבית המשפט העליון ראו רע"פ 5158/19 **אברהם עוז זפריני נ' מדינת ישראל**, (12.8.19).

ראו גם החלטה קודמת של נשיאת בית משפט השלום במחוז דרום בתיק 25917-02-19 **מדינת ישראל נ' אורי רון** (6.11.19) בנסיבות מאוד דומות של תושב אילת שנרשם לו קנס מנהלי על עבירת דיג באילת, הנאשם ביקש להישפט והועמד לדיון בבית משפט השלום בבאר שבע. הנשיאה דאז דחתה בקשתו של הנאשם להעביר הדיון לאילת וקבעה כי בשל שיקול מערכתיים ישמע הדיון בבאר שבע.

חלוף הזמן ממועד שהתקבלה הבקשה להישפט ועד הגשת כתב האישום

המועדים הרלוונטיים

10. להלן המועדים הדרושים לצורך הכרעה בשאלת התיישנות/שיהוי, (נתונים אשר סופקו על ידי הנאשם ואשר המאשימה לא חלקה על נכונותם):

מועד ביצוע העבירה הנטענת בכתב האישום: 26.7.19.

הקנס המנהלי בגין האירוע נרשם ביום 10.10.19.

הנאשם שלח בקשה להישפט בגין האירוע ביום 24.10.19.

הבקשה להישפט התקבלה אצל המאשימה בחודש אוקטובר 2019.

כתב האישום הוגש לבית המשפט ביום 25.12.20.

כתב האישום נשלח לנאשם על ידי בית המשפט ביום 27.12.20 והוא הוזמן לדיון הקראה שנקבע ליום 1.7.21, דיון שנדחה בעקבות הבקשה שהגיש לבטל את כתב האישום.

סיווג העבירה כחטא

11. הנאשם הועמד לדיון על עבירה של דיג באמצעות רשת ללא רישיון בניגוד לסעיף 3(4) ביחד עם סעיף 10(1) לפקודת הדיג הקובע כי כל אדם אשר יאשם בעבירה זו "יהא צפוי, משהורשע, למאסר לא יותר משלושה

חודשים או לקנס שלא יעלה על חמישים לירות או לשני העונשין כאחד."

12. סעיף 24(3) לחוק העונשין התשל"ז 1977 אשר עוסק בסיווג עבירות לפי חומרתן מגדיר כדלקמן:

24 (3) "חטא" - עבירה שנקבע לה עונש מאסר לתקופה שאינה עולה על שלושה חודשים, ואם העונש הוא קנס בלבד - קנס שאינו עולה על שיעור הקנס שניתן להטיל בשל עבירה שעונשה הוא קנס שלא נקבע לו סכום.

13. מהאמור עולה כי **העבירה בגינה הועמד הנאשם לדין היא עבירה מסוג חטא.**

התיישנות עבירה מנהלית מסוג חטא

14. סעיף 9 לחוק סדר הדין לפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב 1982 (להלן - החסד"פ) קובע שורה ארוכה של הוראות העוסקות בתקופת התיישנות ובנסיבות בהן תוארך תקופת התיישנות. מרביתן של ההוראות, ובפרט אלו שעוסקות בהארכת תקופת התיישנות נוגעות לעבירות מסוג פשע או עוון ואינן רלוונטיות לעבירות מסוג חטא.

15. להלן ההוראות הנוגעות להתיישנות עבירות מסוג חטא:

18. ס"ח תשמ"ב מס' 1054 מיום 22.7.1982 עמ' 176

19. 8. קבע היועץ המשפטי לממשלה במקרה פלוני כי לפי ~~סעיפים 4 עד 6~~ סעיפים 6 ו-7 אין בית משפט אשר לו סמכות מקומית, יידון הנאשם בבית משפט בירושלים.

9. (א) באין הוראה אחרת לענין זה בחוק אחר, אין להעמיד אדם לדין בשל עבירה אם עברו מיום ביצועה -

....

(4) בחטא - שנה אחת.

סעיף 9(ג2) קובע:

9. (ג2) במניין התקופות האמורות בסעיפים קטנים (א) או (א1), לפי העניין, והתקופה הנוספת, לא יובאו בחשבון פרקי הזמן המפורטים להלן:

(1) פרק הזמן שבו נבצר ממשטרת ישראל או מרשות חוקרת אחרת או מרשויות התביעה, לפי העניין, להשלים את החקירה או לגבש החלטה בעניין העמדה לדין, בהתאמה, **בשל אחד מאלה**, ובלבד שהרשויות פעלו בשקידה סבירה להשלמת ההליכים בדרכים אחרות:

(א) החשוד נמצא מחוץ לישראל או שלא ניתן לאתרו אף לאחר שהרשויות פעלו בשקידה סבירה כדי לאתרו;

(ב) החשוד מתחמק מהליכי החקירה או ההעמדה לדין;

(ג) מצבו הרפואי או הנפשי של החשוד או של עד מרכזי אינו מאפשר לקיים הליכי חקירה או העמדה לדין;

(ד) עד מרכזי נמצא מחוץ לישראל או שלא ניתן לאתרו אף
לאחר שהרשויות פעלו בשקידה סבירה כדי לאתרו, ומתקיים אחד
מאלה:

...(1)

.....(2)

16. בעניינו של הנאשם שפני, לא נטען על ידי המאשימה כי מתקיים האמור בסעיף 9(ג2)(1) לחסד"פ. קרי לא
נטען שנבצר מרשויות התביעה להשלים חקירה או לגבש עמדה "**בשל אחד מאלה**": חוסר יכולת לאתר את
הנאשם, או התחמקותו מחקירה או כי מצבו הרפואי של הנאשם או של העד המרכזי אינם מאפשרים חקירתם
או שהעד נמצא בחו"ל ולא ניתן לאתרו.

לפיכך אף איננו נדרשים לבחינת הסיפא שבסעיף הנ"ל, קרי איננו נדרשים לבחון אם הרשויות פעלו בשקידה סבירה
להשלמת ההליכים בדרכים אחרות.

17. כפי שצוטט לעיל, סעיף 9(א) לחסד"פ, קובע את תקופת ההתיישנות "**באין הוראה אחרת לעניין זה בחוק
אחר**".

על כן, יש לבדוק האם נקבעה תקופת התיישנות אחרת בחוק אחר אשר רלוונטית לעבירה שביצע הנאשם.

18. סעיף 22א לחוק העבירות המנהליות, תשמ"ו 1985 (להלן - חוק העבירות המנהליות) קובע כדלקמן:

22א. (א) אין בקביעת עבירה כעבירה מינהלית כדי לשנות את סיווג העבירה כאמור
בסעיף 24 לחוק העונשין.

(ב) לענין התיישנות עבירה כאמור בסעיף 9 לחוק סדר הדין הפלילי או בכל
חיקוק אחר הקובע מועד התיישנות עבירה, לפי הענין, **יראו את מועד הטלת
הקנס כמועד ההעמדה לדין, ואולם אין במועד הקבוע בסעיף 9 לחוק סדר
הדין הפלילי או בחיקוק כאמור, לפי הענין, כדי למנוע הגשת כתב אישום
נגד מי שביקש להישפט לפי חוק זה או להמיר כתב אישום בקנס מינהלי, אף
אם עבר אותו מועד.**

19. מעיון בסעיף 22א(ב) לחוק העבירות המנהליות, ניתן ללמוד שהסעיף קובע במפורש כי את הקנס המנהלי יש
להטיל בתוך תקופת ההתיישנות שקבועה בסעיף 9(א) לחסד"פ.

סעיף 22א(ב) לחוק העבירות המנהליות אף קובע במפורש, שמי שביקש להישפט ניתן להגיש נגדו כתב אישום אף
אם חלף המועד הקבוע בסעיף 9(א) לחסד"פ.

אלא שסעיף 22א(ב) לחוק העבירות המנהליות, לא קובע תוך כמה זמן מרגע שהוגשה הבקשה להישפט על
הרשות להגיש את כתב האישום. בעניין הזה הסעיף הנ"ל שותק.

לעניין זה אין מענה בחקיקה הקיימת.

20. החסר הזה ומשמעותו, מצוי בלב המחלוקת בין הצדדים בתיק שבפני.

למעשה השאלות בהן עלי להכריע הן: **האם מרגע שהגיש המבקש בקשה להישפט קיימת מגבלת זמן כלשהי**

להגשת כתב האישום ומהי אותה מגבלת זמן?

21. בניגוד לטיעוני המאשימה - **דעתי היא כי מדובר בלקונה.**

עמדת המאשימה היא כאמור, כי מרגע שהקנס הוטל בתוך תקופת ההתיישנות, כדרישת סעיף 22א(ב), סוגיית ההתיישנות כבר אינה על הפרק, ואין כל מגבלת זמן להגשת כתב האישום, זולת החובה לפעול "בשקידה סבירה וראויה לקידום ההליכים המשפטיים".

עמדת הנאשם, כפי שעולה מטיעוניו, היא שמרגע הגשת הבקשה להישפט, על המאשימה להגיש את כתב האישום בתוך תקופת ההתיישנות.

תכלית חוק העבירות המנהליות

22. בטרם אדון בשאלה נשוא המחלוקת, יש לשים לנגד עינינו את תכליתו של חוק העבירות המנהליות.

בעניין זה אין לי אלא להפנות לפסיקת בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק, בג"ץ 5537/91 **אליהו אפרתי נ' כרמלה אוסטפלד** (3.6.92):

"חוק העבירות המינהליות (החוק) עניינו העיקרי הוא בהסבת הליכים פליליים להליכים מינהליים. הצורך ביצירתן של "עבירות מינהליות" - ובצדן "קנסות מינהליים" - תחת עבירות פליליות רגילות הנדונות בבתי משפט מן המניין, משתית עצמו על כמה וכמה יסודות, ובהם: שיפור האכיפה של דברי חוק הקובעים עבירות ההופכות מעבירות פליליות רגילות לעבירות מינהליות; הקלה על מערכת התביעה ומערכת בתי המשפט; ומתן אפשרות למי שעברו עבירה מינהלית לשאת בעונש מתאים בלא שיוכתמו בכתם של מי שעברו עבירה פלילית, אלא בנסיבות מיוחדות (ראה דברי ההסבר להצעת חוק, העבירות המינהליות, תשמ"ה-1985, בעמ' 61). החוק (בסעיף 1ב) נותן סמכות בידי שר המשפטים לקבוע בתקנות, כי עבירות פליליות תהיינה "עבירות מינהליות", ובתקנות אף אמור להיקבע לכל עבירה מינהלית קנס, שניתן להטילו בדרך מינהלית, והוא "קנס מינהלי" (סעיף 2). לביצוע החוק מתמנות רשויות מוסמכות ("מפקחים" ו"רשם"), והחוק מוסיף וקובע דרכים והליכים להטלתו של קנס מינהלי ולתשלומו. הוא שאמרנו: הליכים פליליים עוברים מעין הסבה להליכים מינהליים: "עבירה מינהלית" גוררת "קנס"

ראו גם בג"ץ 2126/99 דה ס' נ' עיריית תל אביב יפו (30.3.2000)

העדר תחולה לסעיפים 225 ו- 230 לחסד"פ על עבירות מנהליות

23. סעיף 225 לחסד"פ קובע כי בכל הנוגע לעבירות קנס (ברירות משפט) יש להמציא את הדוח למבצע העבירה תוך שנה מביצוע העבירה (למעט חריגים שאינם רלוונטים לענייננו):

225א. (א) עברה שנה מיום ביצוע עבירת קנס, לא יוגש עליה כתב אישום ולא תומצא בעניינה הודעת תשלום קנס לפי סעיף 228(ב); ...

סעיף 230 לחסד"פ קובע כי יש להמציא את ההזמנה למשפט בעבירות קנס (ברירות משפט) תוך שנה מיום שנתקבלה הבקשה להישפט:

"230. הודיע אדם לפי סעיף 229(א) שברצונו להישפט על העבירה, תישלח לו הזמנה למשפט תוך שנה מיום שנתקבלה הודעתו; ..."

24. המחוקק דן בשאלה האם יש להחיל את הוראת 225 גם על עבירות מנהליות.

הנושא זכה לדין מפורש במסגרת הצעת חוק העבירות המנהליות (תיקון מס' 4) התשס"ב 2001, 26.12.2001 (ה"ח 3063, ע"מ 190). שם הוצע במפורש להוסיף סעיף 11א שתוכנו:

"11א. (א) עברה שנה מיום ביצוע עבירה מנהלית, לא יוגש כתב אישום ולא יוטל קנס מנהלי בשלה.

(ב) השר רשאי לקבוע בצו, בהסכמת השר הממונה על ביצוע חוק שהוראה לפיו נקבעה כעבירה מנהלית, כי התקופה האמורה בסעיף קטן (א) לגבי אותה עבירה תהיה 3 שנים מיום ביצועה, אם הדבר דרוש לצורך אכיפת החוק.

(ג) אין באמור בסעיף קטן (א) כדי למנוע הגשת כתב אישום נגד מי שביקש להישפט לפי חוק זה אף אם עבר המועד הקבוע בסעיף קטן (א)."

בדברי ההסבר להצעת החוק נרשם:

"עבירות מנהליות הן בדרך כלל עבירות קלות יחסית, אשר הטיפול בהן אמור להיות מהיר ויעיל, לכן מוצע לקבוע לעבירות מינהליות תקופת התיישנות של שנה מיום ביצוע העבירה בדומה להסדר החל על עבירות קנס לפי סעיף 225א לחוק סדר הדין הפלילי; עם זאת, כיוון שייתכן שבעבירות מסוימות ידרש זמן רב יותר בשל אופי חקירת העבירה וכדומה, מוצע להסמיך את שר המשפטים לקבוע עבירות שבהן תקופת התיישנות העבירה תהיה שנתיים, בהסכמת השר הממונה על ביצוע החוק שמכוחו נקבעו אותן עבירות."

25. בסופו של יום הצעת החוק לא התקבלה כלשונה ונקבע כי עבירה מנהלית לא תתיישן בתוך שנה, אלא תתיישן בהתאם לתקופה ההתיישנות על פי סיווג עבירה, קרי אם עסקינן בעבירה מנהלית מסוג עוון - הרי שהעבירה תתיישן בחלוף 5 שנים וניתן להמציא למבצע העבירה את הודעת הקנס בתוך 5 שנים, ואם עסקינן בעבירה מסוג חטא - הודעת הקנס תומצא בתוך שנה, היא תקופת ההתיישנות לעבירות מסוג חטא.

26. בתי המשפט דנו לא אחת בשאלת תחולת סעיף 225 לחסד"פ על עבירות מנהליות, אך בשים לב שהמחוקק אמר את דברו, נקבע שאין תחולה לסעיף זה.

ראו למשל עפ"א 1004/01 קשת היפר טוי שותפות מוגבלת בע"מ נ' מדינת ישראל (1.12.2002); עפ"א 23/05 ה.ל.י. חברה לניהול ולהשקעות בע"מ נ' מדינת ישראל (29.8.06)

ראו ת"פ (תל אביב) 30600-03-13 מדינת ישראל נ' עופר שבו (8.9.13):

"כאשר ברור שהמחוקק נתן דעתו לענין מסוים, שקל שינוי החוק ולא הלך בדרך זו, הרי שקיים הסדר חוקי מחייב ואין בית המשפט רשאי לסטות ממנו, אף כאשר הוא סבור שההסדר הקיים אינו הראוי ... לדעתי, ההסדר החוקי בנושא ההתיישנות לגבי עבירות מנהליות ברור ולפיו ההתיישנות היא בהתאם לעבירה הקבועה בחוק המקור ..."

עם זאת, לא אחת בתי המשפט הביעו עמדה כי היה מקום להחיל הוראה דומה גם על העבירות המנהליות.

ראו הע"ז (תל אביב) 2171/09 **מדינת ישראל נ' י.ד.לוי אלברט (200) חברה לבניין בע"מ** (21.3.13); ת"פ (תל אביב) 30600-03-13 מדינת ישראל נ' עופר שבו (8.9.13). שהוזכר לעיל.

ראו דברי הכותבים אופיר סטרשנוב ודב גלעד בירחון הסניגור 148 "**התיישנות עבירה מנהלית וקנס מנהלי**" (עמ' 6-9):

"לטעמנו, ניתוח משפטי נכון, מנקודת מבט של המשפט הפלילי, מצדיק קביעה כי עבירה פלילית שניתן להטיל בגינה קנס מנהלי דינה כדין עבירת קנס מסוג ברירת משפט, ולפיכך היא מתיישנת בתוך שנה מיום ביצועה (במידה ולא הוגש בגינה כתב אישום או שלא הומצאה הודעה לתשלום קנס). ניתן להצביע בבירור על ישומה של גישה זו בהחלטות שונות של בתי המשפט בערכאות הדיוניות, ואנו תקווה כי רוח זו תוסיף ותתרחב, ופרשנות משפטית זו תהפוך לנחלת הכלל ולהלכה מחייבת".

27. בניגוד לשאלת תחולתה של הוראת סעיף 225 לחסד"פ על עבירות מנהליות, שאלה שזכתה לדיון מפורש, **הרי ששאלת תחולתו של סעיף 230 לחסד"פ על עבירות מנהליות, לא עלתה כלל לדיון אצל המחוקק.**

28. עניין זה עלה מעת לעת בפסיקת בית המשפט, הגם שלא בצורה ישירה בהקשר לסוגיה המונחת בפני, ובכל מקרה, למיטב ידיעתי, לא נבחנה השאלה ביחס לעבירות מנהליות מסוג **חטא**.

ראו למשל ע"פ (באר שבע) 27907-11-13 גיספאן נ' מדינת ישראל (9.9.14):

שם הוגשה בקשה להישפט בגין עבירה מנהלית מסוג עוון. הגם שכתב האישום הוגש לבית המשפט בתוך פחות משנה ממועד שהוגשה הבקשה להישפט, ההזמנה שנשלחה אל הנאשם על ידי בית המשפט הגיעה אליו בחלוף מעל שנה. טענת ההתיישנות נדחתה. וכך קבע בית המשפט המחוזי:

"בחוק עבירות מנהליות אין התייחסות למועד בו על התובע להגיש כתב אישום או על המועד בו יש **למסור** את ההזמנה לדיון לנאשם.

בעניין זה נראה לי שאין להחיל באופן אוטומטי את הוראת סעיף 230 לחסד"פ על עבירות מנהליות. גם אם תמצי לומר, כפי שנקבע ע"י בימ"ש השלום בירושלים בענין תבליני טעם וריח, שיש מקום לאנלוגיה כזאת, יש לערוך את האנלוגיה בהתאמה בשים לב לשוני בין שני סוגי העבירות הן מבחינת מהותן והן מבחינת הוראות סדרי הדין החלים עליהם."

לעמדה סותרת לפיה יש תחולה לסעיף 230 לחסד"פ על עבירות מנהליות ראו ת"פ (י-ם) 37772-04-11 **מדינת ישראל נ' תבליני טעם וריח בע"מ** (5.12.12).

בקשה להישפט הוכרה כ"ארוע מנתק" בעבירות מסוג עוון

29. ביחס לעבירות עוון ופשע (להבדיל מעבירות מסוג חטא) הסדיר המחוקק שורה של הוראות המאפשרות "הארכת" או "איפוס" תקופת ההתיישנות, זאת כאשר מתרחש "אירוע מנתק" (סעיפים 9(ג)(1) ו- 9(ג)(1) לחסד"פ).

ראו בעניין זה בספרו של קדמי, **על סדר הדין בפלילים** (תשס"ט - 2009) חלק שני, כרך א' ע"מ 1320-1321:

"מרוץ תקופת ההתיישנות מתחיל ביום ביצוע העבירה והוא נמשך עד לסיום התקופה; אלא אם כן- לגבי עוון או פשע - הוא נפסק בשל התרחשותו של 'אירוע מנתק'. הופסק המרוץ על ידי 'אירוע מנתק', הריהו מתחיל מחדש - לאמור מתחילתו- והוא נמשך עד שתחלוף תקופת ההתיישנות ממועד האירוע המנתק; יופסק המרוץ - החדש- על ידי 'אירוע מנתק' נוסף, תתחדש התקופה וחוזר חלילה. התקופה שחלפה עד 'אירוע המנתק' - נמחקת כאילו לא חלפה כלל; והמניין מתחיל מלכתחילה...

...

'אירוע מנתק' לעניין זה הוא אחד משלושה אלה: עריכת חקירה על פי חקיקה באותה עבירה; הגשת כתב אישום בשל אותה עבירה; קיום הליך מטעם בית המשפט באותה עבירה."

30. בתי המשפט קבעו בשורה של פסקי דין שעסקו בעבירות מנהליות, **מסוג עוון**, כי הגשת **בקשה להארכת מועד להישפט** היא "אירוע מנתק", שלאחריה מתחילה להימנות מחדש תקופת ההתיישנות.

ראו למשל:

· ע"פ (ארצי) 24/09 **מדינת ישראל - משרד התמ"ת נ' איתן ארמי** (7.11.10):

"עם זאת, שונים הדברים באשר לנפקות ההליך שהתקיים בבית הדין האזורי בבקשה להארכת המועד להגשת בקשה להישפט, ואנו בדעה כי ההליך האמור ייחשב ל"הליך מטעם בית המשפט" המפסיק את מירוצן ההתיישנות לפי הוראות סעיף 9(ג) לחוק סדר הדין הפלילי. אנו בדעה כי כאשר נאשם מגיש בקשה להארכת מועד כאמור, אין זה ממין הצדק לאפשר לו, לאחר חלוף הזמן של ניהול הליך משפטי בבקשה, ליהנות מהמשכו של מירוצן ההתיישנות בגין העבירה בה הוא מואשם."

· הע"ז (ב"ש) 41792-04-10 **מדינת ישראל נ' א.ר.מ. ריסוסים ועבודות חקלאיות בע"מ** (19.3.12):

"במקרה מושא האישום, הנאשמת הגישה בקשה להארכת מועד להישפט ביום 28.6.05. סעיף 22 לחוק העבירות המנהליות, שעניינו "סיווג עבירות והתיישנות", קובע כי מועד הטלת הקנס המנהלי ייחשב כמועד העמדה לדין לשם הפסקת מרוץ תקופת ההתיישנות, וכי תקופת ההתיישנות הקבועה בחסד"פ לא תמנע הגשת כתב אישום כנגד המבקש להישפט, כלשונו -... עולה שסעיף 22 א' לעיל קובע מפורשות כי תקופת ההתיישנות המנויה בחסד"פ לא תמנע הגשת כתב אישום נגד מי שביקש להישפט ועל כן, **מרוץ ההתיישנות העבירה, ככל הנוגע לנאשמת, החל מחדש ביום 28.6.05 בעת הגשת הבקשה להארכת מועד להישפט.**" (ההדגשות שלי - נ.ח.)

שם נדחתה טענת ההתיישנות שכן עסקינן היה בעבירה מסוג עוון וכתב האישום הוגש בתוך 5 שנים ממועד שהוגשה הבקשה להארכת מועד להישפט, ועל כן לא חלה ההתיישנות.

31. היו מקרים בהם גם במקום שלא הוגשה בקשה לבית המשפט להארכת מועד להישפט, אלא עצם הפניה של המבקש לרשות הרלוונטית בבקשה להישפט (גם כאשר הבקשה מוגשת במועד ולא באמצעות בית המשפט) - הוכרה כ"אירוע מנתק".

ראו למשל:

· ת"פ (תל אביב) 23067-03-12 **מדינת ישראל נ' האחרים י.ד. כהן חברה לבניין בע"מ** (21.6.15). שם עסקין היה בעבירה מסוג עוון, העבירה היא משנת 2004, הדוחות הונפקו בשנת 2007. בשנת 2008 הוגשה בקשה להישפט ובשנת 2012 הוגש כתב האישום. וכך נקבע:

" הנה כי כן, **המועד האחרון ממנו יש להתחיל למנות את תקופת ההתיישנות הנו המועד בו הוגשה בקשת הנאשמת 1 להישפט**, קרי, 27.03.2008. הואיל וכתב האישום הוגש ארבע שנים לאחר מכן, הרי שמבחינה טכנית, צודקת המאשימה, כי לא חלה התיישנות על העבירות המיוחסות לה [ראו גם: ע"פ 24/09 מדינת ישראל - משרד התמ"ת - נ' איתן ארמי [פורסם בנבו] (07.11.2010)] " (ההדגשות שלי - נ.ח.).

הגם שנדחתה שם טענת ההתיישנות, בית המשפט ביטל את כתב האישום כנגד נאשמת 1 מחמת הגנה מן הצדק בשל השיהוי.

· הע"ז (תל אביב) 49433-12-11 **מדינת ישראל רשות האוכלוסין וההגירה נ' רומירון בע"מ** (15.5.14):

"כעולה מהוראת סעיף 22 לחוק עבירות מנהליות, הגשת בקשה להישפט מהווה "אירוע מנתק" המפסיק את מירוח ההתיישנות"

גם שם עסקין בעוון. העבירה בוצעה באוקטובר 2006, הקנס המנהלי הוטל באוקטובר 2007 הבקשה להישפט הוגשה באפריל 2009 וכתב האישום הוגש בדצמבר 2011. הגם שחלפו 5 שנים ממועד ביצוע העבירה ועד הגשת כתב האישום, לא חלפו 5 שנים ממועד הגשת הבקשה להישפט ולכן נדחתה שם טענת ההתיישנות.

· הע"ז (תל אביב) 1078/10 **א.א.ד שירותי כח אדם נ' מדינת ישראל משרד התעשיה המסחר והתעסוקה**. (30.1.11):

"משכך, לאור העובדה שבין מועד הגשת הבקשה להישפט לבין מועד הגשת כתב האישום טרם חלפו חמש שנים, ברור כי העבירות הנטענות כנגד הנאשמת לא התיישנו. "

גם שם כאמור, נבחנה שאלת ההתיישנות מרגע הגשת הבקשה להישפט ועד למועד הגשת כתב האישום. גם שם עסקין היה בעבירה מסוג עוון.

32. מהמפורט לעיל עולה כי כאשר עסקין **בעבירה מנהלית מסוג עוון**, על פי הדין הקיים ניתן להמציא את הודעת הקנס למבצע העבירה בתוך 5 שנים. על פי פסיקת הערכאות השונות הבקשה להישפט מהווה "אירוע מנתק" אשר מביא ל"איפוס" מירוח ההתיישנות, ועל כן, מרגע שהתקבלה אצל התובע הבקשה להישפט, רשאי התובע להגיש את כתב האישום בתוך 5 שנים (זאת במנותק ובהתעלם משאלת השיהוי).

33. עיינתי בפסיקה אליה הפנה ב"כ המאשימה:

ת"פ 35157-02-10 מדינת ישראל נ' אדראז (15.3.11).

שם עסקין היה בעבירה מסוג עוון, העבירה בוצעה לכאורה בחודש פברואר 2007, הקנס הוטל בדצמבר 2008, ובעקבות בקשה להישפט, כתב האישום הוגש בינואר 2010. בית המשפט שם קבע כי אין תחולה לסעיף 225א לחסד"פ, וקבע ש"מירוך" ההתיישנות נפסק עם הטלת הקנסות:

"את הטענה, כי יש לבטל את האישום על הסף, בשל שיהוי, שכן כתב האישום הוגש "על סף תקופת ההתיישנות" - יש לדחות, הן משום שהיא עומדת בניגוד לעצם קציבת המועדים, לענין התיישנות עבירה, כפי שנדונה במסגרת הטענה הקודמת, והן לגופה, הואיל וכאמור לעיל - הגשת כתבי האישום, במועד בו הוגשו, אינה "על סף תקופת ההתיישנות", כטענת ב"כ הנאשם, מאחר ש"מירוך" ההתיישנות נפסק עם הטלת הקנסות, כאמור בסעיף המצוטט מעלה, ואינו רלבנטי עוד כאשר מוגשת בקשה להישפט."
(ההדגשות שלי - נ.ח.)

הגם שבית המשפט שם קבע כי מירוך ההתיישנות נפסק עם הטלת הקנס, בית המשפט לא נדרש שם להתמודד עם האפשרות שכתב האישום הוגש לאחר תקופה שהיא ארוכה מתקופת ההתיישנות שנקבעה לאותה עבירה, כפי שבמקרה שבפני.

הע"ז (תל אביב) 41370-08-10 מדינת ישראל נ' קליגר ליאני (28.2.11).

הציטוט אשר אליו הפנה ב"כ המאשימה, דווקא מדגיש שבית המשפט שם לא הסתפק בכך שעצם הטלת הקנס היווה "ארוע מנתק", אלא שבית המשפט המשיך ובחן האם מרגע הטלת הקנס ועד להגשת כתב האישום חלפה תקופה העולה על תקופת ההתיישנות וקבע שלא חלפה. ובלשונו של בית המשפט:

"על יסוד האמור בהוראות החוק ניתן לקבוע כי בענייננו אירעו שני אירועים מנתקים, כמשמעם בסעיף 9 לחוק סדר הדין הפלילי, האחד, עת הוטל הקנס המנהלי ביום **26/10/04** והשני עת הוגש כתב האישום בתיק פ 2483/09 ביום **13/5/09**.
בין שני האירועים שנזכרו לעיל חלפו כ- 4.5 שנים, ומכאן שגם אלמלא האמור בסייפא לסעיף 22א (ב) - העבירה לא התיישנה ואין מניעה להגיש בגינה כתב אישום." (ההדגשות במקור - נ.ח.)

הע"ז 54001-07-10 מדינת ישראל נ' רפי לוי לידו-אילת בע"מ ואח' (13.12.11)

גם שם עסקין בעבירה מנהלית מסוג עוון. בית המשפט קבע כי אין תחולה לסעיף 225א לחסד"פ. העבירה שם בוצעה בחודש מאי 2004, הקנס הוטל בחודש מרץ 2005, הבקשה להישפט הוגשה בחודש יולי 2005 וכתב האישום הוגש בחודש יוני 2010. על פי הנתונים כתב האישום שם הוגש תוך תקופה הפחותה מ- 5 שנים מרגע שהוגשה הבקשה להישפט. בית המשפט לא נדרש לדון שם בטענה שמונחת לפתחי לפיה חלפה תקופת ההתיישנות מרגע שהוגשה הבקשה להישפט.

עיון בנימוקי פסק הדין מלמד כי דווקא המאשימה בטיעוניה שם היא זו שביקשה לבחון אם חלפה תקופת ההתיישנות מרגע שהוגשה הבקשה להישפט ועד להגשת כתב האישום.

34. המתווה הנ"ל של "בקשה להישפט כארוע מנתק", אשר אומץ בפסיקה ביחס לעבירות מסוג עוון, לכאורה אינו ישים ביחס לעבירות מסוג חטא, שכן ביחס לעבירות חטא לא קבע המחוקק מנגנון של "אירוע מנתק".

35. עם זאת, לא יעלה על הדעת שבעבירות עוון שהן חמורות יותר מעבירות החטא, תוגבל הגשת כתב האישום

לתקופה של 5 שנים מרגע הגשת הבקשה להישפט בעוד בעבירות החטא, לא תחול על הרשות המנהלית כל מגבלה של זמן.

36. הגם שעמדה פרשנית זו, בה דוגלת המאשימה, מתיישבת עם לשון החוק, ואם אדייק- היא מתיישבת על הלקונה שבחוק בעניין זה, הרי שהיא מנוגדת לרוח החוק, לתכליתו ולמדיניות הראויה.

בעניין זה, אין לי אלא להפנות לדבריו הנוקבים של בית המשפט בתיק ת"פ (י-ם) 37772-04-11 **מדינת ישראל נ' תבליני טעם וריח בע"מ** (5.12.12):

"לטעמי, פרשנות הוראה זו אינה סובלת את הפרשנות המוצעת על ידי המאשימה. הרי לפי תפיסתה של המאשימה, במקרה בו הודיע נקנס על רצונו להישפט, עומד למאשימה פרק זמן בלתי מוגבל להגשת כתב האישום נגדו. **אין צורך לומר כי אפשרות זו אינה מתקבלת על הדעת, פוגעת פגיעה אנושה בזכויות הנאשם וברציונל של חוק העבירות המנהליות, כנ"ל, ומעמידה הלכה למעשה את העבירות המנהליות בשורה אחת עם החמורות שבעבירות הקיימות בחוק, חלף עם הקלות שבהן.**" (ההדגשות שלי - נ.ח.).

בעניין תבליני טעם וריח העבירה נשוא הקנס היתה מסוג עוון, והגם שכתב האישום הוגש בחלוף מעל שנה מהמועד בו הוגשה הבקשה להישפט, הרי שכתב האישום הוגש בטרם חלפו 5 שנים ממועד ביצוע העבירה וממילא בטרם חלפו 5 שנים ממועד הבקשה להישפט.

שם בית המשפט הורה על ביטול כתב האישום מחמת התיישנות וקבע כי מרגע שאדם ביקש להישפט יש להחיל את תקופות ההתיישנות החלות ביחס לעבירות קנס, קרי את הוראת סעיף 230 לחסד"פ.

הגם שמקובלת עלי עמדת בית המשפט כי הפרשנות שהציעה המאשימה "אינה מתקבלת על הדעת", אינני שותפה לתוצאה אליה הגיע בית המשפט בתיק האמור לפי יש להחיל את הוראות סעיף 230 לחסד"פ.

מהו מועד סביר להגשת כתב האישום?

37. אמנם המחוקק לא נתן דעתו באופן ישיר לשאלה מהו המועד בו יש להגיש את כתב האישום לאחר שהוגשה בקשה להישפט, אלא שרק לאחרונה, מצא המחוקק לנכון, להגביל בחקיקה ראשית את משך זמן החקירה וההעמדה לדין.

ביום ד' בשבט התשע"ט (10.1.19) פורסם תיקון מס' 87 לחוק סדר הדין הפלילי, שהסדיר מחדש את תקופות ההתיישנות על עבירות ועונשים, וקבע את הזמנים להימשכות החקירה ולהגשת כתב אישום.

כך נקבע בסעיף 57 א לחסד"פ:

57א. (א) משך הליכי חקירה והעמדה לדין יהיה בהתאם לתקופות שייקבעו בנוהלי רשויות החקירה באישור היועץ המשפטי לממשלה ובהנחיות היועץ המשפטי לממשלה, לפי העניין; לא יוגש כתב אישום אם חלפו התקופות הקבועות בנהלים ובהנחיות כאמור אלא בהסכמת היועץ המשפטי לממשלה.

(ב) שר המשפטים והשר לביטחון הפנים ידווחו לוועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת על שיעור המקרים שבהם משך הליכי החקירה וההעמדה לדין תואם את התקופות הקבועות בנהלים

ובהנחיות כאמור בסעיף קטן (א) ועל מספר המקרים שבהם נדרשה הסכמת היועץ המשפטי לממשלה להגשת כתב אישום; הדיווח ימסר אחת לשנתיים לגבי השנתיים שקדמו למועד הדיווח.

38. **בהנחיות היועץ המשפטי לממשלה:** "משפט פלילי - מדיניות התביעה, פיקוח על רשויות אכיפת החוק, משך טיפול התביעה עד להגשת כתב אישום" (הנחייה 4.1202) כפי שעודכנה לאחרונה בינואר 2021, נקבע בסעיף 4(א)(2)(א) כי ככלל, **בעבירות מסוג חטא**, על התביעה לגבש החלטה הסופית **ולפעול לסיום הטיפול בתיק בתוך 6 חודשים**.

עוד נקבע בהנחיה זו כי:

"פרקי הזמן הקבועים בהנחייה זו בפרק 3(א) להלן הם כאלה שאמורים, ככלל, להספיק לצורך גיבוש החלטת תובע והגשת כתב אישום, **במסגרת של התנהלות יעילה ורגילה של רשויות החקירה והתביעה**...."

עיון בנוהל הנ"ל מלמד כי גם לעבירות עוון ופשע נקצבו תקופות זמן לטיפול של 18 ו- 24 חודשים, תקופות זמן שהן קצרות באופן משמעותי מתקופות ההתיישנות הקבועות בצידן של אותן עבירות.

39. בניגוד להנחייה 4.1202 שהוזכרה לעיל אשר עודכנה לאחרונה בעקבות התיקון בחוק, **הרי שההנחיה שעוסקת בעבירות מנהליות לא עודכנה**.

הנחית היועץ המשפטי לממשלה: "נוהל והנחיות להפעלת חוק העבירות המנהליות, התשמ"ו (1985). (הנחיה מספר 4.3041) עדיין לא קובעת מהו הזמן הסביר לטיפול חקירתי ותביעתי בעבירות מנהליות לפני המצאת הודעת הקנס, ואף לא קובעת מהו הזמן הסביר להגשת כתב האישום לאחר הגשת בקשה להישפט. **ראוי היה שההנחיה זו תעודכן אף היא ברוח התיקון לחוק**.

40. ב"כ המאשימה ציין בטיעונו, שיש להגיש את כתב האישום בשקידה סבירה וראויה, ואף הכיר בכך כי "הגשת כתב אישום בחלוף פרק זמן משמעותי וחריג עשויה במקרים הקיצוניים להקים לנאשם טענת הגנה מן הצדק בשל שיהוי כבד וקיצוני בהגשת כתב האישום, ולהביא במקרים הקיצוניים אף לביטולו של האישום (אך לא בהכרח)" (פסקה 15 בתגובה המשלימה מטעם המאשימה).

ב"כ המאשימה אף הפנה לפסיקה לפיה בשל השיהוי הממושך ביטלו בתי המשפט את כתבי האישום בשל הגנה מן הצדק, כך למשל ברע"פ 1611/16 מדינת ישראל נ' יוסי יוסף ורדי (31.10.18) שם כתב האישום הוגש בחלוף 8 שנים מיום האירוע מושא האישומים.

עוד הפנה ב"כ המאשימה למבחני העזר שנקבעו בפסיקה לבחינה של שיהוי כחלק מטענת הגנה מן הצדק וכלשונו: "האם מדובר במשך זמן משמעותי במיוחד, האם כתוצאה מחלוף הזמן נפגעה באופן **ממשי ומוחשי**, יכולתו של הנאשם להתגונן או פגיעה ממשית בחירותו או בנסיבות חייו, וכן להביא בחשבון שיקולים מערכתיים של עומס מכביד על גופי החקירה והתביעה" (פסקה 20 בתגובה המשלימה מטעם המאשימה).

לטענתו ישום מבחני העזר בעניינו של הנאשם, מלמד שלא נגרמה לנאשם כל פגיעה בשל העיתוי בו הוגש כתב האישום, והנאשם אף לא טען מטעמו לפגיעה שנגרמה לו בשל עיתוי הגשת כתב האישום.

לשיטתו, המאשימה פעלה כאמור בשקידה סבירה וראויה, בפרט בהינתן כח האדם המצומצם העומד לרשותה.

41. מסכימה אני עם ב"כ המאשימה, ביחס לניתוח המקיף והמקצועי שערך בכל הנוגע לטענה של הגנה מן הצדק,

בכל הנוגע למבחני העזר שנקבעו בפסיקה ביחס לישום טענת הגנה זו, ואף צודק ב"כ המאשימה כי הנאשם בטיעונו לא הצביע על הנזק הממשי והמוחשי אשר נגרם להגנתו כתוצאה מכך שכתב האישום הוגש שנה וחודשיים לאחר שהגיש בקשה להישפט, ולא בתוך שנה מרגע שהגיש בקשתו להישפט.

42. אלא שאני סבורה כי בנסיבות החריגות שבפני, משכתב האישום הוגש **לאחר שממועד הגשת הבקשה להישפט - חלפה תקופה העולה על תקופת ההתיישנות הכללית** הנקובה בצידה של העבירה, אין צורך או הצדקה להידרש למבחנים של בחינת הנזק הקונקרטי שנגרם לנאשם כתוצאה מהשיהוי.

43. אני ערה לפסיקת בית המשפט המחוזי בתיק ע"פ (תל אביב) 70770/00 מדינת ישראל נ' משה ארויה (20.4.01) אשר שלל את האפשרות לקבוע "מסלול תאורטי" של הגנה מן הצדק מבלי לבחון את הנתונים הקונקרטיים, שכן מסלול כזה יוצר הלכה למעשה תקופת התיישנות בדרך של חקיקה שיפוטית מעבר למה שקבע המחוקק. וכלשונו של בית המשפט:

"בעיקרון - ניתן לבחון את ההגנה מן הצדק (בהקשר הנוכחי) בשני מסלולים:

1. המסלול התיאורטי שאינו מתייחס לנתונים ספציפיים, ולמעשה הופך את ההגנה מן הצדק לחזקה משפטית, לפיה, כל אימת שחל שיהיו ארוך בהגשת כתב האישום - תעמיד לנאשם הגנה מן הצדק;

2. המסלול הקונקרטי, הבוחן בכל מקרה ספציפי, את עיוות הדין ויכולת ההגנה.

....

הדרך שנקט בה כב' השופט קמא בתיק הנוכחי, מהווה דוגמא קלאסית לאימוץ המסלול התיאורטי.

החלטתו של בית משפט קמא היא קצרה, אין בה כל התייחסות לנתונים הספציפיים לתיק זה. ניתן להעתיקה "AS IS" לכל תיק אחר, בעל נתונים דומים.

היא מהווה, למעשה, מעין משוואה מתמטית, שבה הכנסת נתונים מסוימים תביא לתוצאה אחת, ואחת בלבד, ותייתר הגשתו של כל כתב אישום לאחר תקופה "נזילה", שאורכה יהיה סובייקטיבי מאוד, לפי גישתו של השופט.

במילים אחרות, **אימוץ המסלול התיאורטי**, והליכה בדרך שבה הלך כב' השופט קמא בתיק זה, **יוצרת למעשה תקופת התיישנות בדרך של חקיקה שיפוטית, מעבר למה שנקבע על ידי המחוקק.**

זוהי תוצאה שאין לה מקום, והיא אינה מתקבלת על הדעת."

בנסיבות שבפני, אין מדובר ביצירת תקופת התיישנות בדרך חקיקה שיפוטית **מעבר למה שנקבע על ידי המחוקק, אלא מתן מענה במקום בו קיימת לקונה בחוק, מקום בו המחוקק לא נתן כלל את דעתו.**

לטעמי השיהוי בנסיבות שכאלה (שיהוי העולה על תקופת ההתיישנות) מצדיק הקמת מחסום דיוני חד וברור, כדוגמת זה הקיים בטענת ההתיישנות, מבלי שיהיה צורך לבחון נתוניו של כל מקרה ומקרה.

דעתי היא, כי כאשר ממועד הגשת הבקשה להישפט ועד להגשת כתב האישום חולפת תקופה העולה על תקופת ההתיישנות שנקבעה לאותה עבירה, הרי שהשיהוי הוא אינהרנטי ו**קיומו של הליך פלילי בנסיבות כאלו פוגע באופן ממשי בתחושת הצדק וההגנות.**

הפגיעה בתחושת הצדק וההגינות מתעצמת לאור תכליתו של חוק העבירות המנהליות, ולאור כוונת המחוקק אשר נלמדת ביתר שאת מתיקוני החקיקה שמטרתם להגביל את זמן ההעמדה לדין, כמו גם **מנוהל היועץ המשפטי לממשלה שהגביל את הטיפול בעבירות חטא לתקופה של 6 חודשים**.

אם בעבירת חטא רגילה שמלכתחילה מוגש בגינה כתב אישום (ולא בעקבות בקשה להישפט), מספיקה תקופה של שנה גם לפעולות החקירה וגם לצורך העמדה לדין, **קל וחומר** שדי בתקופה של שנה כדי להשלים את הפעולות הנדרשות לצורך הגשת כתב אישום לאחר שמוגשת בקשה להישפט. (יש להניח שבוצעו מרבית פעולות החקירה הנדרשות עוד לפני שנמסרה הודעת הקנס).

44. אם בתי המשפט, בעבירות עוון, כשעלתה בפניהם טענת התיישנות, מצאו לנכון לוודא שכתב הוגש בתוך תקופה של 5 שנים לאחר קיומו של "ארוע מנתק", קרי לאחר שהוגשה הבקשה להישפט, **מקל וחומר** יש להחיל פרשנות דומה גם על עבירות מסוג חטא ולבחון כי מרגע שהוגשה הבקשה להישפט ועד הגשת כתב האישום לא תחלוף תקופת ההתיישנות הקבועה בצידה של העבירה.

כאשר כתב האישום מוגש לאחר חלוף התקופה האמורה, לשיטתי, אין עוד הצדקה לבחון את הנזק הקונקרטי שנגרם לנאשם בשל השיהוי, כך גם אין הצדקה להידרש לשאלת "השקידה הסבירה" מצד הרשות על רקע מצוקת כח האדם בו נתונה.

45. ויודגש, אין בעמדה זו כדי להביא לביטול המוני של כתבי אישום בעבירות מנהליות בשל טענת השיהוי, שכן לאחר שערכתי חיפוש ממושך במאגרי הפסיקה, לא נתקלתי במקרים בהם בעבירות **עוון** כתבי האישום הוגשו למעלה מ- 5 שנים מרגע שהוגשה בקשה להישפט, ולא נתקלתי כאמור, באף מקרה בו עלתה סוגיה זו לדין בעבירות מסוג **חטא**.

46. נתתי דעתי לצורך לבחון את מידת חומרת העבירה ואת הצורך לאזן בין האינטרס הציבורי שבבירור אותה העבירה ובמיצוי הדין עם מבצעה, אל מול האינטרס האישי של הנאשם בביטול כתב האישום בשל השיהוי. ראו ע"פ 6922/08 פלוני נ' מדינת ישראל, (01.02.10).

בענייננו כאמור, עסקינן בעבירה מנהלית, שהמחוקק מראש הביע דעתו כי ניתן לסיים ההליכים בקנס מנהלי, ללא הליכים בבית המשפט.

גם מבין העבירות המנהליות, עסקינן בעבירה מהקלות שבהן, עבירה מסוג חטא, ונסיבותיה כפי שנלמדות מכתב האישום אף הן אינן מלמדות על מידת חומרה ברף גבוה, כך שהפגיעה באינטרס הציבורי שתיגרם כתוצאה מאי מיצוי הדין עם מבצע העבירה, איננה ברף גבוה.

47. הערה לסיום:

ערה אני לכך שבדרך כלל דיון בטענות מקדמיות מתנהל במעמד הצדדים. אלא שהנאשם הגיש בקשה מנומקת ומפורטת בכתב. המאשימה קיבלה הזדמנות מלאה להשיב על הטענות המקדמיות, ואף מימשה זכות זו במקצועיות ראויה לשבח. לא זו אף זו, המאשימה אף התבקשה על ידי להשלים טיעוניה בכל הנוגע להתיישנות, ובמסגרת טיעוניה המשלימים התייחסה לא רק לשאלת ההתיישנות אלא גם לסוגיית השיהוי.

בנסיבות אלו, ובשים לב שלא נדרשתי בהחלטה זו להכרעה בסוגיות שיכול ומצויות במחלוקת עובדתית (הן ביחס לעצם ביצוע העבירה והן ביחס לנזק שנגרם לנאשם (אם נגרם) כתוצאה מהשיהוי), לא מצאתי לנכון לקבוע דיון במעמד הצדדים, בפרט שהנאשם מתגורר בריחוק רב מבית המשפט, ומצאתי כי די בטיעוני הצדדים בכתב כדי להכריע בסוגיה המשפטית נשוא המחלוקת.

לסיכום

48. בעניינו של הנאשם, הוטל עליו קנס בגין עבירה מנהלית מסוג חטא. הנאשם ביקש להישפט. הבקשה להישפט התקבלה אצל המאשימה באוקטובר 2019 וכתב האישום הוגש לבית המשפט בדצמבר 2020, בחלוף למעלה משנה מרגע שביקש להישפט.

49. קיימת לקונה בחוק, ובנהלי היועץ המשפטי לממשלה, בכל הנוגע למועד בו יש להגיש את כתב האישום בעבירות מנהליות לאחר שהוגשה בקשה להישפט.

בשל הלקונה בחוק, ובהעדר התייחסות מפורשת של המחוקק לסוגיית ההתיישנות, לא ניתן לקבוע בצורה נחרצת כי דינו של כתב האישום להתבטל בשל התיישנות בהתאם להוראת סעיף 149(8) לחסד"פ.

עם זאת, מרגע שהוגשה הבקשה להישפט, הגשת כתב האישום בחלוף תקופה העולה על תקופת ההתיישנות הרגילה הקבועה לאותה עבירה, מלמדת על שיהוי רב, שלטעמי מצדיק ביטול כתב האישום בשל הגנה מן הצדק, מכח סעיף 149(10) לחסד"פ, זאת אף מבלי להידרש לבחינת הנזק הקונקרטי שנגרם לנאשם הקונקרטי בשל אותו השיהוי, כפי שלא נדרשים לבחון נזק כאמור, עת נדונה שאלת ההתיישנות, ואף מבלי לבחון אם המאשימה פעלה בשקידה ראויה, בהינתן כח האדם המצומצם העומד לרשותה.

50. לאור כל האמור, ובשל השיהוי בהגשת כתב האישום, אני מורה על ביטול כתב האישום.

51. המזכירות תודיע לצדדים.

52. הדיון שנקבע בפני ביום 21.12.21 מבוטל.

ניתנה היום, י"ט חשוון תשפ"ב, 25 אוקטובר 2021, בהעדר הצדדים.